

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 115

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 17. märts 2025

Algus 11.10, lõpp 12.27

Juhataja: Jaak Aab (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Kaido Rosin (nõunik-sekretariaadijuhataja), Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik)

Puudus: Reili Rand

Kutsutud: Riigikogu liige ja Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni esindaja Evelin Poolamets, Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna taastuvenergia valdkonnajuht Karlis Goldstein (2. päevakorrapunkt); Kliimaministeeriumi rohereformi asekanstler Kristi Klaas ja kliimaosakonna nõunik Annika Varik (3. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei praktikant Brita Munk (1.-4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni algatatud elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu (568 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti uuendatud seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu teist heitkogustega kauplemise süsteemi hoonete ja maanteetranspordi kütuste jaoks
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (17.03.2025-23.03.2025) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 17.03.2025 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni algatatud elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu (568 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti uuendatud seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu teist

heitkogustega kauplemise süsteemi hoonete ja maanteetranspordi kütuste jaoks

4. Info ja muud küsimused

Riigikaitsekomisjoni ja majanduskomisjoni ühine istung teisipäev, 18.03.2025 kell 14.00

1. Meretuulikute mõju riigikaitsele süsteemidele käsitleva uuringu tutvustus

2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni algatatud elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu (568 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Riigikogu liige ja Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni esindaja **Evelin Poolamets** tutvustas eelnõu ja lausus, et 568 SE eesmärk on lõpetada taastuvenergia toetuste maksmine tuuleenergia tootjatele. Ettevõtjad ise, ka nt Vindr Baltic OÜ esindaja on öelnud, et taastuvenergiale ei ole tegelikult vaja riiklikku toetust ning toonud näitena välja, et Eestist palju madalamate elektrihindadega Skandinaavias, aga ka sarnase hinnatasemega teistes Balti riikides, toimib energiaturg vaba konkurentsi tingimustes ning ilma riiklike toetusteta. See tähendab, et ellu viiakse vaid parimad projektid, mis omakorda aitab alandada energia lõpphinda tarbija jaoks ning toetab konkurentsivõime kasvu. Oluline on, et ellu viiakse kasumlikud projektid ning et tuulepargid rajatakse sinna, kus need on efektiivsed ning nendega ei kaasne palju lisakulusid. Kõneleja tõi näitena välja Vinni valla. Nimelt Eestis rajatakse suured tuulepargid looduskaitsealade kõrvale, väga märgadesse asukohtadesse, mis tähendab ühtlasi suuri kulusid juurdepääsuteede rajamiseks. Rääkides tuuleenergia kasumlikkusest, siis avalikud andmed on võimalik leida Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni koduleheküljelt. Tuulikute koguvõimsus on viimastel andmetel 700 MW-i ning kogutoodang oli 2024. aastal 1168 GWh-i. Tehes vastavad arutused, saab kasuteguriks ainult 20%. See näitab, et riigi toetusega ehitatud projektid ei ole piisavalt arukalt läbi mõeldud ning ei asu sobivates asukohtades. Lisaks, Eestis on juba liiga palju elektrit. Viimastes uudistes on Enefit Green AS-i juht öelnud, et Eesti riigifirma keeldub odava hinna korral tuuleelektrit tootmast. Nimelt oli väga hea tuulerohe aeg ning elektri hind oli madal, mistõttu ei toodetud enam elektrit. Seega, kui toetusskeemid välja mõeldi, oodati, et turule tuleks tuuleenergiat, kuid nüüd on jõutud olukorda, kus on tuult sedavõrd palju, et odava hinna korral enam tootmist ei toimu. Eelnimetatud põhjustel peaks lõpetama tuuleenergia doteerimise.

Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna taastuvenergia valdkonnajuht **Karlis Goldstein** lausus, et arendajate projektid on erineva küpsusastme ning tasuvusega. Seejuures on mõned arendajatest öelnud, et nad eelistaksid projekte arendada ilma toetusteta. Signaale on valitsusele olnud erinevaid, k.a see, et riigipoolne toetusmeede ei ole piisavalt helde. Kõigile tundub olevat selge, et nii Eestis kui ka siinses regioonis on tootmisvõimsuseid üldiselt puudu. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, mis laadi tootmisvõimsustega puudujääki kaetakse. Siinkohal on kaalutlusteks energiajulgeolek ning nendes küsimustes mängib maismaa tuuleenergia olulist rolli. Riigipoolsete toetuste roll on peamiselt selles, et teha turg suuremaks, arvestades just olulist taastuvenergia tootmisvõimsuste puudujääki. Ettevõtted, kes näevad, et arendusi on võimalik teha ilma toetusteta, võivad seda teha. Lisaks saavad nad osaleda vähempakkumistel ja esitada oma pakkumise nullhinnaga. Oluline on, et Eestis oleks

lähiajal võimalikult palju projekte võrku ühendumas. Rääkides praeguste tootmisseadmete tootmisvõimsusest, siis ligikaudu 700 MW-i on õige suurus, kuid tegemist on valdavalt 10 aasta vanuste või vanemate tuulikutega. Vahepealsel ajal on tehnoloogia edasi läinud ning uute tuulikute puhul peaks kaaluma kõrgemaid maste ning paremaid asukohti.

Mart Maastik leidis, et on mõistlik lähenemine riigi poolt turgu mitte mõjutada.

Kapitalistlikus maailmas on igati arusaadav, et turg paneb hinna paika. **Maastik** uuris ministeeriumi esindajalt, millega põhjendatakse seda, et osa ettevõtjaid suudab tegutseda ilma toetuset, kuid teatud ettevõtjad saavad riigipoolset lisarahastust. Sellisel juhul kaob ära konkurents ning ilma toetusteta tegutsenud ettevõtjad jäävad ebavõrdsesse seisu. Tihti on ka näha, et tuulikud seisavad ning ei ole töös, sest kui tuul puhub, võib tekkida ületootmine ning tootja jaoks muutub hind kohati isegi miinuskuludeks ja nii ei saa tootja enam kasumlikult toota. See ei too kuidagi alla elektrienergia tarbija jaoks ja muudab varustuskindluse ebastabiilseks. Eestisse on vaja juurde juhitavaid võimsusi, mis peaks olema prioriteet, mitte subsidierida tuuleparkide arendusi, mida arendajad on valmis ehitama ka ilma toetusteta.

Karlis Goldstein sõnas, et ettevõtjad, kes on öelnud, et nad saavad ilma toetusteta tuuleparke arendada, ei ole veel tuulikuid ehitanud. Seega oluline oleks jõuda tegudeni. Lisaks, tuulikud seisavad näiteks siis, kui tegemist on võrgu kitsendusega. Antud teemaga juba tegeletakse. Võrgu tugevdused ja võrgu ettearendamine on ühe teise eelnõu osa, millega antud probleem peaks oluliselt leevenema. Rääkides tootmisest, siis nendel puhkudel, kui hind on madal ning toetust ei saa, on suurem tõenäosus, et tuulepark ei tooda. Riigipoolne toetus kahtlemata suurendab tootmise tunde. Seega tuulepark toodab ka madalama hinnaga tundidel, v.a. negatiivsete hindade korral. Küll aga peab ettevõtte ise kalkuleerima, mis on negatiivsete hindade puhul talle kasumlik olukorras, kus riigi poolt ei ole lubatud toetust maksta.

Mario Kadastik palus täpsustada, kas kõnealuses eelnõus ei ole õigustatud ootuse seisukohalt üleminekuperioode sätestatud ning uuris, kas see ei tekitaks edaspidi probleeme. Kõneleja tõi näitena välja kaasuse seoses Iru soojuselektrijaamaga.

Evelin Poolamets vastas, et olukorrad ei ole võrreldavad. Praegusel juhul ei ole veel ühtegi tuulikud, mida soovitakse toetustega rajada, ehitatud. Eelnõu hakkab kehtima 2026. aastast. Need, kes on juba toetust saanud, neile lõppeb selle andmine samuti ära. Toetusskeem kehtib teatud ajani. Kõneleja lausus, et on õigustatud ootusega arvestanud, kuid praegused toetusskeemid lähtuvad olukorrast, kus tuulikuid alles arendatakse. Vaadates võimsusi, siis hetkel on tuulikuid olemas 700 MW-i ulatuses, kuid Eesti keskmine tarbimine jääb 1000 MW-i juurde. Lisaks on tuuleenergia toetused ebaõiglaselt teiste taastuvenergiaallikate suhtes. Hetkel on Eesti tugevalt forsseerinud tuuleenergiat, kuid see toimub teiste energialiikide arvelt.

Rene Kokk lausus, et toetuse maksmine ei ole majanduslikult põhjendatud olukorras, kus turutõrget ei ole. Seda enam, et hetkel ollakse situatsioonis, kus arendajad on valmis tuulikuid ehitama ka ilma toetusteta. **Kokk** uuris, kas ministeerium on valmis toetust maksuma ka kõigile teistele majandussektoritele, kes seda vajavad ning soovivad. Ehkki riigieelarvega on probleeme ning tuuleenergia arendajad on öelnud, et saadakse ka enda vahenditega hakkama,

siis mingil põhjusel soovitakse just tuuleenergiale täiendavat rahastust suunata. Lisaks, Eestis on hetkel probleem eelkõige just salvestusvõimekuses.

Karlis Goldstein sõnas, et ei ole mõistlik üldistada, et kõik ettevõtted suudaksid arendada maismaa tuuleparke ilma toetuseta. Kindlasti on arendajaid, kellel on elektri hind eeldatavasti tulevikus madalam kui praegu. Eelduste aluseks on nt see, et lähiregioonis taastuvaid energiaallikaid põhimõtteliselt juurde tuleb ning börsihind on teatud hetkedel madalam kui praegu. Oluline oleks näha reaalselt arendamist ettevõtjate poolt, kes on öelnud, et saavad seda teha ilma toetuseta. Ühtlasi ei ole neil keelatud nullhinnaga vähempakkumistel osaleda. Eestile on tootmisvõimsused olulised. Kliimaministeerium tegeleb selle temaga eraldi, lähiajal on valmimas ka analüüs, et näha, kuidas salvestusturuga edasi toimetada. Rääkides teistest majandussektoritest, siis antud küsimusele on keeruline vastata. Energeetika on majandustegevuses fundamentaalne alus ning põhiline sisend tööstusele, teenustele ning kodumajapidamistele. Seega juhul, kui selle valdkonnaga ei tegeleta, on keeruline tagada konkurentsivõimelist hinda ükskõik millisele eksporditavale tootele või Eestis tarbitavale teenusele.

Kristina Šmigun-Vähi uuris, kui palju on Eestis valminud ilma toetusteta ehitatud tuulikuid.

Karlis Goldstein vastas, et täpset arvulist ülevaadet on keeruline anda, kuna spetsiifilist maismaatuulele mõeldud meedet ei ole hetkel veel olnud. Oluline punkt, mis hoidis tuuleenergia uute võimsuste rajamist pikalt tagasi, olid kaitseteemalised piirangud. Need saavad käesoleva aasta lõpuks loodetavasti suuresti lahendatud.

Evelin Poolamets sõnas, et hetkel on ehitatud 214 tuulikut. Rääkides sellest, et energia tootmine on toimimise alustala, siis tööstuse ja kogu konkurentsivõime alus on energia hind. Kui plaanitakse doteerida energiat, mille kasutegur on 20% ning uute tuulikutega tõuseb võib-olla 40%-ni, siis see tegelikult ei tõsta Eesti konkurentsivõimet. Tuuleenergia ei saagi odavamaks muutuda, kui tegutsetakse sellise toetusskeemi alusel, mis hoiab elektri hindu stabiilselt kõrgena ning suretab välja riigi majanduse.

Andres Sutt lausus, et rääkides energiatootmise vajadusest, siis teemal on kindlasti regionaalne mõõde. Energiat on igal juhul puudu ning see, kes kiiremini tegutseb, saab oma riigile odavama hinna. Uued tuulikud on kindlasti efektiivsemad ja kõrgema kasuteguriga. Seetõttu on igati mõistlik, et nende arendamist soositakse. Rääkides toetusteta tuuleparkide arendamisest, siis ettevõtte saab osaleda vähempakkumisel ning pakkuda nullhinna. Küll aga paneb turg selle lõpuks paika. Rääkides mõjust eelarvele, siis taastuenergia toetust kompenseerib tarbija.

Mart Maastik sõnas, et toodi välja, et hetkel ei ole ettevõtjad turu vastu tuulikuid ehitanud. See on arusaadav, kuna riik annab välja signaale, et kohe on võimalik seda läbi toetuste teostada. Ühtlasi ei soosi skeem kiiremini tegutsemist, kuna see pidurdab ettevõtjad, kes oleksid valmis kohe ehitusega alustama. Rääkides sellest, et energiahind muutub suurel hulgal tuuleparke ehitades odavamaks, ei vasta tõele. Börs reguleerib hinda ning see ei ole ainult Eestiga seotud. Eestis hinna tasakaalu viimiseks tuleks tegutseda üldse börsiväliselt. Oluline

oleks, et riik tagaks esmalt enda vajadused ning kui energiat üle jääb, saab liikuda börsile. Sellisel juhul ei pandaks tuulikuid kinni ka hetkedel, kus hind langeb madalale. Riik ei tohiks subsidierida teatud kindlat elektriliiki, vaid turg peab olukorra paika seadma.

Karlis Goldstein ütles, et arendajate ning üleüldiselt turu jaoks on oluline selgus ehk kuidas liigutakse edasi. Mitmed arutelud on toimunud ning pikalt on räägitud sellest, et toetusmeede on tulemas. Juhul, kui järgmiseks öeldakse, et toetusmeedet ei tule või see on muus mahus, siis see ei anna turule kindlust ning ei kiirenda tuuleparkide arengut. Lisaks on oluline arvestada ka Euroopa Liidu elektrituru reeglitega, mille kohaselt on ka Soome ning Läti aidanud Eestil elektrihinda alla tuua. Seega elektrituru olemasolu ei ole halb nähtus ning ka Eesti on sellest kasu saanud. Regioonis tuleb kindlasti lisavõimsusi juurde, kuid küsimus on selles, kelle territooriumil need asuvad ning milline on selle juures Eesti roll.

Tarmo Tamm lausus, et kui majanduskomisjon soovib olla efektiivne, siis võiks otsustada, et maismaa tuuleenergia tootjatele öeldakse kohe, et riik veel ei tea, kas toetus tuleb või mitte. Kuid kui hiljem otsustatakse toetust maksta, siis seda saavad ka need, kes tegid oma tuulepargi valmis enne toetuse saamist. Sellisel juhul tekiks julgus hakata kohe tuuleparki rajama.

Rene Kokk lausus, et ministeerium on kindlasti arendajatega kohtunud ning uuris, et milliste arvutuste põhjal osad ettevõtjad leiavad, et nad saavad toota vastavalt turutingimustele.

Karlis Goldstein vastas, et arendajatega on kohtunud, k.a nendega, kes on öelnud, et nad on valmis tuulikuid ilma toetusteta arendama ning neid on selge vähemus. Aeg näitab, kas ka reaalselt ilma toetusteta ehitatakse. Ettevõtete majandusnäitajad jms on nende konfidentsiaalne informatsioon. Investeerimisotsus sõltub üldjoontes ka maksvast kliendist ning selle kadumise riski aitab riigi toetus kindlustada.

Jaak Aab lausus seoses ühe viimase toetusskeemiga, et tulemas peaks olema ka tuuleparke ning tingimuseks oli, et 1. juuliks peab arendajatel olema ehitusluba käes. **Aab** uuris, kas sellega on olnud probleeme ning kas arendajatega on selles osas suheldud.

Karlis Goldstein vastas, et arendajatega on suheldud ning hetkel uuritakse võimalusi, kas ehitusloa saamise tähtaega oleks võimalik pikendada või edasi lükata selliste projektide puhul, millel võib probleeme olla.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 26.03.2025 (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi).

2.2. Teha ettepanek eelnõu tagasi lükata (poolt 7: Jaak Aab, Mario Kadastik, Mihkel Lees, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 2: Rene Kokk, Mart Maastik; erapooletuid 0).

3. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti uuendatud seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu teist

heitkogustega kauplemise süsteemi hoonete ja maanteetranspordi kütuste jaoks

Kliimaministeeriumi rohereformi asestantsler **Kristi Klaas** andis ülevaate Eesti uuendatud seisukohtadest (lisa 1).

Jaak Aab lausus, et heitkogustega kauplemise süsteemi direktiiv võimaldab erandeid ning uuris, kas kütuste või transpordi erandite osas on sarnane loetelu kui soodusaktsiisi määradega kütuse puhul.

Kristi Klaas vastas, et loetelu üheselt kokku ei lähe. Rakendamise poolelt on erinevaid variante kaalutud, kuid paremaid lahendusi ei ole leitud.

Jaak Aab uuris, et kui erandeid ei tehta, siis kas seadust on lihtsam rakendada.

Kristi Klaas sõnas, et sellisel juhul kohaldub igale kütusele, mis tanklast välja tuleb, lisatasu sama süsteemiga. Olukorra keerukus seisneb selles, kuidas aru saada, kuhu kütus lõpuks läheb ning kes vastutab, et kütus liigub algselt välja toodud kasutusse.

Tõnis Mölder küsis, millised on liikmesriigid, kes on Eestiga samal seisukohal. Ühtlasi, kas tõenäolisem on, et rakendub direktiivi kahe aastane edasilükkamine teise heitkogustega kauplemissüsteemi (HKS 2) sektorite puhul või hoopis selle tühistamine.

Kristi Klaas vastas, et avalikult ei ole rohkem riike, kes on selgelt välja öelnud, et oleks mõistlik direktiivi rakendamist edasi lükata. Teema on osalt delikaatne, kuna paljudele riikidele on süsteem lisa tuluallikas. Tulu laekumine toimub kahes plokis ehk esmalt laekub tulu kogu süsteemist riigile ning teine osa on seotud Sotsiaalse Kliimafondiga, mis suunatakse nende elanikkonnagruppidele ja ettevõtetele, kes on rohkem süsteemi rakendamisest mõjutatud. Seega väga palju riike ideega kaasa tulnud ei ole.

Tõnis Mölder lausus, et kui süsteem peaks Eestis rakenduma 2027. aastal, siis on järelikult riigi eelarvestrateegias (RES) samuti mingil määral tuluga arvestatud. Kõneleja uuris, mida rakendamise ajaline nihkumine tähendaks ning milline võiks summa potentsiaalselt olla.

Kristi Klaas vastas, et summa on arvestatud 2027.-2028. aasta RES-i ning selleks on 192 mln eurot. See on arvestatud tuluna ning ilma kuludeta. Seega praeguses faasis on eelarvele nullmõju.

Mart Maastik tundis huvi, kas on arutatud, et HKS-i teemaga edasimineku tuleks üldiselt lõpetada, kuna see ei ole mõistlik. HKS direktiivi nõudel kogutud n-ö CO₂ raha laekub riigikassasse, mida kasutatakse erinevateks teemadeks, nagu nt Rail Balticu ehitus. **Maastik** leidis, et selline raha ühest taskust teise tõstmine ei tee maailma rohelisemaks. Küll aga aetakse CO₂ kvootidega elektri hind tarbijale väga kõrgeks, mis tapab konkurentsivõime ja suretab välja majanduse. Nüüd soovitakse HKS 2 näol lisada ka autokütusele ning kodumajapidamistele sama kvooti, mis viib eelpooltoodud hinnad ligi 20% kõrgemaks. Juhul, kui transpordi hinnad tõusevad, lähevad ka teised hinnad turul kõrgemaks, mis omakorda suurendab inflatsiooni.

Kristi Klaas lausus, et Eesti seisukohas on välja toodud ka võimaluse korral HKS 2 tühistamine. Edaspidi oleneb palju sellest, milliste seisukohtadega teised riigid on nõus edasi minema. Loodetavasti tulevad riigid vähemalt direktiivi rakendamise edasilükkamisega kaasa. Süsteemi loogika peaks olema selles, et kui nt transpordikütuseid maksustatakse rohkem, siis inimestel tekib motivatsioon kasutada teisi liikumisvahendeid või heitevabasid kütuseid. Eestis sõltub transpordi puhul palju sellest, kuidas tegutsetakse Tallinnas ja Tartus. Kui eelnimetatutes on hästi välja arendatud ühistranspordisüsteem, mis on ümbritsevate valdadega ühendatud, siis inimesed pigem on nõus liikuma üle teistele liikumisvahenditele ning ei soovi linnas liikuda autoga, kuid seda ei tehta põhjusel, et kütus on kallis. Osades riikides hinnatakse süsteemi mõju jällegi väga kõrgelt ning leitakse, et see aitab transpordisektoris kütuste muutust esile kutsuda. Seega iga riigi kontekst on erinev.

Rene Kokk sõnas, et toetab täielikult HKS 2 tühistamist. Rääkides aga Eesti seisukoha teisest poolest ehk direktiivi rakendamise edasilükkamisest, siis kahe aastane nihkumine ei ole piisav aeg. Sõnastust tuleks muuta ning lisada, et 2030. aastal vaadatakse teema üle. Selleks ajaks on käesolev Euroopa Komisjoni (Komisjon) tsükkel läbi saanud ning ühtlasi on maailm nt sõdade jm kontekstis pidevas muutumises. 2030. aastal oleks võimalik olukorrast parem indikatsioon saada.

Kristi Klaas ütles, et kuna Poola ning Tšehhi on pannud lähtepositsiooniks arutada direktiivi rakendamise kahe aasta võrra edasilükkamist, siis see võimaldab Eestil eelnimetatutega liituda. Seega positsiooni taga oleks juba vähemalt kolm riiki. Kui aga Eesti liiguks edasi seisukohaga lükata direktiivi rakendamine edasi 2030. aastasse, siis alustatakse positsiooniga üksinda.

Mart Maastik leidis, et võimalus oleks konsulteerida ka teiste Balti riikidega ning välja pakkuda ühine lähenemine. Eestil peaks olema julgus välja öelda, et sellise direktiiviga tegelemine ei ole mõistlik.

Jaak Aab lausus, et Eesti seisukohas on välja toodud kaks lähenemist ehk direktiivi rakendamise edasilükkamine või tühistamine. Mõlemaga on võimalik edasi liikuda, kui leitakse partnerid. Vastasel juhul on Eesti oma seisukohaga üksik ning riigiga ei arvestata. Läbirääkimistel on protsessis oluline osa.

Andres Sutt lausus, et Eesti esindajad ilmselt suhtlevad teiste liikmesriikide esindajatega ning tunnetused peaksid olema teada. Oluline on, et jõutakse teatud kokkuleppele. Sellist võimalust, et teatud liikmesriikides kehtib üks regulatsioon ning teistes teine, reaalselt olemas ei ole. Ühtlasi tuleb arvestada, et riikide hulgas on teistsugust huvi ning maailmavaadet. Kõneleja ei olnud kindel, et läbirääkimiste taktika, kus soovitakse tühistamist või lükatakse rakendumine väga pika aja võrra edasi, annaks soovitud tulemuse. Kahe aasta pärast on võimalik teema juurde tagasi tulla, sõltuvalt sellest, kuidas maailm on selle ajaga muutunud. Lisaks, pikas perspektiivis on tehnoloogia areng see, mis viib mingil moel selleni, et fossiilsed kütused asenduvad suures osas keskkonnasõbralikumate kütustega.

Jaak Aab palus täpsustada, kas Komisjoni direktiiviteemaline otsus peab olema tehtud kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kristi Klaas vastas jaatavalt. Esimene ülesanne peaks olema leida piisavalt lai toetus Euroopa riikide seas, et Komisjon üldse ettepaneku teeks. Seejärel toimuks tavapärane heakskiitmise protseduur.

Jaak Aab uuris, millal toimub esimene ametlik läbirääkimine, kus on Eesti seisukohti vaja.

Kristi Klaas vastas, et esimene kohtumine, kus minister saab seisukohad aluseks võtta, on keskkonnanõukogu, mis toimub 27. märtsil.

Mart Maastik lausus, et otsuseid teevad poliitikud, kes peaksid hetkel tegutsemise enda kätte võtma ning üritama teiste riikide esindajatega läbi rääkida, et liikuda ühise seisukohaga edasi.

Andres Sutt sõnas, et lõplikud otsused tekivad ministrite ühise laua taga istumise tulemusel. Hetkel ollakse ettepanekute tegemise faasis. Loomulikult võtavad ministrid ka omavahel ühendust ning räägivad teemad läbi.

Jaak Aab lisas, et konsultatsioone peetakse mitmel tasandil.

Tarmo Tamm lausus, et direktiivi mõttele tuleks veidi ka toetust avaldada. Direktiivi soov on mõistlik ning suunatud saastamise vähendamisele. Peamine idee, et saastaja maksab, on arukas printsiip. Rääkides tulust, siis kui saastamisest laekub riigieelarvesse teatud summa, siis mõistlik oleks, kui riik selle samal ajal kuskilt maha võtab. See ei pea olema ilmselgelt täiendav tulu. Seega riik saab tulu keskkonna saastajatelt, kuid need, kes käituvad keskkonnasõbralikult, nende kulu elamiseks muutub väiksemaks. Küll aga on kõneleja nõus, et direktiivi rakendamise aega võiks edasi lükata, kuna hetkel ei ole riik valmis, et teemaga mõistlikult hakkama saada.

Jaak Aab sõnas, et tehnoloogia, kuidas direktiivi rakendada, tuleks selgemaks teha, et see oleks ühtlaselt kõigis riikides kasutusele võetav. Hetkel on direktiivi võrdlemisi keeruline üle võtta.

Otsustati:

3.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi).

Komisjoni liige **Mart Maastik** avaldas arvamust, et toetab kindlasti HKS 2 tühistamist. Kuid kui seda ei soovita toetada, siis direktiivi rakendamise edasilükkamine on paraku parem variant, kui et seda üldse ei tehtaks.

Komisjoni liige **Rene Kokk** avaldas samuti arvamust, et toetab igal juhul HKS 2 tühistamist. Kui aga ainus võimalus on direktiivi rakendamise edasilükkamine, siis kahe aastane nihkumine ei ole piisav aeg. Sõnastust tuleks muuta ning lisada, et 2030. aastal vaadatakse teema üle.

4. Info ja muud küsimused

4.1. Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni algatatud Riigikogu otsuse „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele peatada ajutiselt kõigi tuuleparkidega seoses algatatud planeeringute menetlemine, edasilükkava tähtajaga kuni ajakohastatud infraheli mõõtmiste metoodika ja selle helirõhutasemete piirväärtuste kehtestamiseni“ eelnõu (569 OE) juhtivkomisjoni ettekandja määramine

Otsustati:

4.1.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Mario Kadastik (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi).

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab

juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Maria Haas

protokollija